

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia muutettavaksi niin, että siihen lisättäisiin säännökset kuntoutuksen hallinnon järjestämisestä. Tarkoituksena on, että kuntoutukseen liittyvien tehtävien hoito siirrettäisiin lääkintöhallitukselta ja lääninhallituksilta tapaturmavirastolle ja kuntien terveyslau-

takunnille. Samalla siirrettäisiin matkakustannusten korvausten suorittaminen lääninhallituksilta kansaneläkelaitoksen tehtäväksi.

Esitys liittyy valtion vuoden 1986 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Muutos on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivästä tammikuuta 1986.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (60/83) ja rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun asetuksen (119/83) nojalla rintamaveteraaneilla on mahdollisuus saada kuntoutusta. Kuntoutusta voidaan antaa laitos- tai avokuntoutuksena ja sen tarkoituksena on rintamaveteraanien työ- tai toimintakyvyn edistäminen ja säilyttäminen.

Kuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset korvataan valtion vuotuisen tulo- ja menoarvioon tarkoitusta varten varatun määrärahan rajoissa. Myös kuntoutuksesta aiheutuvat matkakustannukset korvataan rintamaveteraaneille rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 3 §:n nojalla, mikäli niitä ei korvata muun lain perusteella. Kuntoutuksessa olleet rintamaveteraanit hakevat ja pääsääntöisesti saavat korvausta matkakustannuksiinsa sairausvakuutuslain (364/63) nojalla kansaneläkelaitokselta.

Kuntoutusta koskevat hallinnolliset määräykset on annettu rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetussa asetuksessa. Asetuksen 2 ja 6 §:n nojalla

ohjeiden antaminen kuntoutuksen ohjaamisesta ja tarkempien määräysten antaminen asetuksen soveltamisesta kuuluu lääkintöhallituksen tehtäviin. Lääkintöhallitus on antanut vuosittain ohjeita kuntoutuksen järjestämisestä ja hyväksynyt kuntoutusta antavat laitokset rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n tarkoittamiksi laitoksiksi. Laitoskuntoutusta antavia laitoksia on tällä hetkellä 26 ja avokuntoutusta antamaan hyväksytyjä laitoksia 823. Lisäksi lääkintöhallitus on rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun asetuksen 5 §:n nojalla vuosittain vahvistanut laitoksille maksettavien korvausten perusteet.

Lääninhallitusten tehtävänä on rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun asetuksen 4 §:n nojalla valvoa alueellaan, että kuntoutusta annetaan lääkintöhallituksen ohjeiden mukaisesti. Lääninhallitusten sosiaali- ja terveysosastot suorittavat alueellaan sijaitseville hoitolaitoksille maksettavat korvaukset. Tämän lisäksi lääninhallitukset suorittavat rintamaveteraaneille ne matkakustannusten korvaukset, joita näille ei muun lain nojalla korvata.

Kuntoutukseen otettavat rintamaveteraanit hyväksyy rintamaveteraanien kuntoutuksesta anne-

tun asetuksen 1 §:n nojalla rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta.

Rintamaveteraanien kuntoutus on lääkintöhallituksen ohjaamana muodostunut vakiintuneeksi järjestelmäksi. Sotilasvammalain (404/48) nojalla sotainvalideille annettavaan kuntoutukseen samoin kuin sotainvalidien puolisoiden kuntoutukseen liittyvät hallinnolliset järjestelyt ja laitoksille suoritettavat maksatukset hoitaa tapaturmavirasto. Rintamaveteraanien korvausturvaan liittyviä asioita hoitavat sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla tällä hetkellä lääkintöhallitus, tapaturmavirasto, sosiaalihalitus ja kansaneläkelaitos. Näiden tahojen keskinäistä työnjakoa tulisi selkiäntyttää.

Laitoksille maksettavien kuntoutuskustannusten ja veteraaneille suoritettavien matkakustannusten korvausten keskittäminen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastoiden tehtäväksi ei lääninhallitusten nykyiset tehtävät huomioon ottaen ole tarkoituksenmukaista. Yksittäisiä henkilöitä koskevien maksatusten suorittaminen soveltuisi paremmin kansaneläkelaitoksen ja kuntoutukseen pääsystä päättävien kuntien terveyslautakuntien tehtäväksi. Erityisesti rintamaveteraanin itsensä kannalta olisi matkakustannusten korvaaminen kokonaisuudessaan kansaneläkelaitoksen toimesta omiaan yksinkertaistamaan menettelyä, kun veteraanin ei enää tarvitsisi hakea korvausta kahdelta taholta.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettua lakia muutettaisiin niin, että kuntoutuksen ohjauksesta ja kuntoutuksen hyväksymisestä sekä kuntoutukselta aiheutuvien kustannusten ja matkakorvausten suorittamisesta säädettäisiin asetuksen sijasta laissa samalla, kun tehtäviä siirrettäisiin lääkintöhallitukselta ja lääninhallitukselta tapaturmaviraston, kuntien terveyslautakuntien sekä kansaneläkelaitoksen tehtäviksi.

Rintamaveteraanien kuntoutusjärjestelmän ohjaus ja valvonta siirrettäisiin lääkintöhallituksesta tapaturmavirastoon. Rintamaveteraanien kuntoutustoimintaa jatkettaisiin samansisältöisenä kuin nykyisin. Tarkoituksena on, että oleellisia muutoksia kuntoutusjärjestelmään mahdollisesti harjoitettaessa tapaturmaviraston tulisi pyytää asiasta lääkintöhallituksen lausunto. Tapaturmaviraston tehtävistä rintamaveteraanien kuntoutuksessa säädettäisiin tarkemmin asetuksella.

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta laitokselle aiheutuvat kustannukset suoritaisi tapaturmavirasto laitoshoitona annettavan kuntoutuksen osalta. Avosairaanhoidon annettavasta kuntou-

tuksesta aiheutuvat kustannukset suoritaisivat asianomaisille laitoksille kuntien terveyslautakunnat, jotka saisivat suorittamistaan kustannuksista korvauksen tapaturmavirastolta. Samalla ehdotetaan, että rintamaveteraaneille kuntoutuksesta aiheutuneet matkakustannusten korvaukset suoritaisi kansaneläkelaitos rintamaveteraaneille kokonaisuudessaan. Kansaneläkelaitos puolestaan saisi tapaturmavirastolta korvauksen niihin suoritamiinsa kustannuksiin, joita sairausvakuutuslain nojalla ei voida korvata. Terveyslautakunnat hyväksyisivät edelleen kuntoutukseen otettavat rintamaveteraanit. Rintamaveteraanin, jolla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, hyväksyisi kuitenkin kuntoutuksen tapaturmavirasto. Terveyslautakunnan, kansaneläkelaitoksen tai tapaturmaviraston päätöksestä ei saisi hakea muutosta valittamalla.

2. Esityksen taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Laitoskuntoutusta antavat laitokset laskuttavat nykyisin kuukausittain kuntoutuksesta aiheutuvista kustannuksista lääninhallituksia. Kun kustannusten suorittaminen siirtyisi lääninhallituksilta tapaturmavirastoon, lisääntyisivät tapaturmaviraston suorittamien maksatusten määrät tällä hetkellä lähes 9 000 henkilön osalta. Tarkoituksena on, että laitoskuntoutusta antavat 26 laitosta laskuttaisivat kuukauden kuntoutuskustannukset kerrallaan. Rintamaveteraanien kuntoutusta antavat laitokset ovat pääosin samoja, joille tapaturmavirasto suorittaa nykyisin korvaukset sotainvalidien kuntoutuksesta aiheutuvista kustannuksista, joten kysymys on pääasiassa tapaturmavirastolle tutun järjestelmän laajentamisesta. Lisäksi on otettava huomioon, että kuntoutuspäätöksen tekoa ei siirrettäisi tapaturmaviraston tehtäväksi. Kun kuntoutusta koskevat ohjeet on tarkoitus säilyttää nykyisessä lääkintöhallituksen vakiinnuttamassa muodossa, eivät tapaturmaviraston tehtävät lisääntyisi niin oleellisesti, että tapaturmaviraston tehtävien lisäys edellyttäisi henkilökunnan lisäystä.

Kansaneläkelaitos käsittelee nykyisinkin pääsääntöisesti kaikki rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvat matkakustannuskorvaushakemukset. Kansaneläkelaitoksen tehtävät lisääntyisivät vain siltä osin, kun kansaneläkelaitos laskuttaisi tapaturmavirastoa matkalaskujen siltä osalta, jota sairausvakuutuslain nojalla ei korvata.

Avosairaanhoitona annettavasta kuntoutukselta aiheutuvat kustannukset avokuntoutusta antaville laitoksille olisi tarkoituksenmukaisinta suorittaa terveyslautakuntien toimesta. Terveyslautakunnat saisivat korvauksen tapaturmavirastolta. Terveyslautakunnat suorittavat jo nykyisin lääkinnällisestä kuntoutuksista aiheutuvia kustannuksia osin samoille laitoksille. Lisäksi on huomattava, että näiden laitosten määrä yhden terveyslautakunnan alueella ei ole kovin suuri. Näin ollen kuntien terveyslautakuntien tehtävät eivät oleellisesti lisääntyisi.

Erityisesti lääninhallitusten sosiaali- ja terveystoimien työtilanne on tällä hetkellä niin vaikea, että rintamaveteraanien kuntoutuksista aiheutuvien tehtävien siirrosta ei aiheutuisi henkilöstövoimavarojen vapautumista lääninhallituksissa. Tilanne on sama lääkintöhallituksessa, jossa lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyvät tehtävät lisääntyivät huomattavasti vuoden 1984 alusta lukien lääkinnällisen kuntoutuksen siirryttyä sosiaa-

lihallitukselta lääkintöhallituksen tehtäväksi. Ehdotetun muutoksen voimaantullessa selvitettäisiin kuitenkin mahdollisuudet kohdentaa uudelleen valtionhallinnossa tai lakkauttaa yksi lääkintöhallituksen esittelijän virka tai toimi. Mahdollinen muutos toteutettaisiin vuoden 1987 loppuun mennessä.

Ehdotetuista muutoksista ei aiheutuisi olennaista henkilöstövoimavarojen lisätarvetta. Ehdotetusta muutoksesta ei näin ollen myöskään aiheutuisi olennaisia kustannuksia.

3. Voimaantulo

Ehdotettu muutos rintamaveteraanien kuntoutuksen hallinnon järjestämisestä on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1986 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta 14 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (60/83)

3 §:n 2 ja 3 momentti ja

lisätään 2 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 3 a § ja 4 a § seuraavasti:

2 §

Kuntoutukseen otettavat hyväksyy rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta. Rintamaveteraanin, jolla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, hyväksyy kuntoutukseen tapaturmavirasto. Ohjeet kuntoutuksen järjestämisestä antaa tapaturmavirasto.

3 §

Korvaukset 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle laitokselle suorittaa laitoshoitona annettavasta kuntoutuksesta aiheutuvista kustannuksista tapaturmavirasto ja avosairaanhoidona annettavasta kuntoutuksesta aiheutuvista kustannuksista rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta.

Tapaturmavirasto korvaa terveyslautakunnalle tämän lain mukaan suoritettut avosairaanhoidona annetusta kuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset.

3 a §

Kuntoutuksesta aiheutuvista matkakustannuksista korvataan tämän lain nojalla se määrä, jonka matka olisi tullut maksamaan halvinta matkustustapaa käytettäessä. Jollei veteraani ole käyttänyt halvinta matkustustapaa, voidaan matkakus-

tannukset erityisistä syistä korvata todellisten kustannusten mukaisina. Kuntoutusmäärärahasta korvataan matkakustannukset siltä osin, kuin niitä ei korvata muun lain perusteella.

Korvauksen tämän lain nojalla suoritettavista matkakustannuksista myöntää ja maksaa kansaneläkelaitos valtion varoista noudattaen soveltuvin osin, mitä sairausvakuutuslaissa (364/63) on säädetty matkakustannusten suorittamisesta.

Tapaturmavirasto suorittaa kansaneläkelaitokselle ennakkoa matkakustannusten suorittamiseksi siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Kuntoutettavan ansionmenetyksen korvaamisesta ja muusta toimeentuloturvasta kuntoutuksen aikana on voimassa mitä siitä erikseen säädetään.

4 a §

Tässä laissa tarkoitettuihin tapaturmaviraston, terveyslautakunnan ja kansaneläkelaitoksen päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski-Vikatmaa*

Laki

rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta 14 päivänä tammikuuta 1983 annetun lain (60/83) 3 §:n 2 ja 3 momentti ja *lisätään* 2 §:ään uusi 3 momentti ja lakiin uusi 3 a § ja 4a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Kuntoutukseen otettavat hyväksyy rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta. Rintamaveteraanin, jolla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, hyväksyy kuntoutukseen tapaturmavirasto. Ohjeet kuntoutuksen järjestämisestä antaa tapaturmavirasto.

3 §

Kuntoutuksesta aiheutuvista matkakustannuksista korvataan 1 momentissa tarkoitettu määrärahasta se määrä, minkä matka olisi tullut maksamaan halvinta matkustustapaa käytettäessä. Jollei veteraani ole käyttänyt halvinta matkustustapaa, voidaan matkakustannukset erityisistä syistä korvata todellisten kustannusten perusteella. Kuntoutusmäärärahasta korvataan matkakustannukset vain, mikäli niitä ei korvata muun lain perusteella. (Ks. ehdotuksen 3 a §:n 1 momenttia)

Kuntoutettavan ansionmenetyksen korvaamisesta ja muusta toimeentuloturvasta kuntoutuksen aikana on voimassa mitä siitä erikseen säädetään. (Ks. ehdotuksen 3 a §:n 4 momenttia)

Korvaukset 2 §:n 2 momentissa tarkoitettulle laitokselle suorittaa laitoshoidona annettavasta kuntoutuksesta aiheutuvista kustannuksista tapaturmavirasto ja avosairaanhoidona annettavasta kuntoutuksesta aiheutuvista kustannuksista rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta.

Tapaturmavirasto korvaa terveyslautakunnalle tämän lain mukaan suoritettua avosairaanhoidona annettua kuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset.

3 a §

Kuntoutuksesta aiheutuvista matkakustannuksista korvataan *tämän lain nojalla* se määrä, jonka matka olisi tullut maksamaan halvinta matkustustapaa käytettäessä. Jollei veteraani ole käyttänyt halvinta matkustustapaa, voidaan matkakustannukset erityisistä syistä korvata todellisten kustannusten *mukaisina*. Kuntoutusmäärärahasta korvataan matkakustannukset *siltä osin, kuin* niitä ei korvata muun lain perusteella. (Ks. voimassa olevaa 3 §:n 2 momenttia)

Korvauksen tämän lain nojalla suoritettavista matkakustannuksista myöntää ja maksaa kansaneläkelaitos valtion varoista noudattaen soveltuvin osin, mitä sairausvakuutuslaissa (364/63) on säädetty matkakustannusten suorittamisesta.

Tapaturmavirasto suorittaa kansaneläkelaitokselle ennakkoa matkakustannusten suorittamiseksi siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Kuntoutettavan ansionmenetyksen korvaamisesta ja muusta toimeentuloturvasta kuntoutuksen aikana on voimassa mitä siitä erikseen säädetään. (Ks. voimassa olevaa 3 §:n 3 momenttia)

4 a §

Tässä laissa tarkoitettuihin tapaturmaviraston, terveyslautakunnan ja kansaneläkelaitoksen päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.